

Presa a început sărbătorirea Elenei Ceaușescu. Pre-tutindeni - în școli, cinematografe, muzee, secții de producție și cluburi muncitorești - s-au pregătit în acele zile „manifestări” de omagiere a ei.

Mai bătrână ca El

Presa a fost plină de materiale pentru aniversarea unui rotund al vieții Elenei Ceaușescu. Peste două zile, cel de-al doilea om al țării împlinea 70 de ani. În țară, anul nașterii ei era necunoscut. Se zvonea de

mult că e mai bătrână ca soțul ei. Altfel, de ce și-ar ascunde anii?

S-a bucurat, oare, sărbătorita de aniversare? Potrivit apropiaților ei, ajunsese să creadă că „indicțiile” în alegerea „colaboratorilor”, acceptul publicării unor cărți în străinătate după aranjamentele DIE, aprobarea textelor de cuvântări puse în față de Constantin Mitea, consilierul de presă, erau o adevărată muncă și cercetare științifică. Că fără aprobarea ei n-ar fi existat nimic din acestea!

(Continuare în pag. a IV-a)

Întâlnire istorică în 1989

PREAFERICITUL TEOCTIST - PAPA IOAN PAUL AL II-LEA

La invitația Sanctității sale Basilius Mar Thoma Mathew I, Catolicos al Răsăritului și al Bisericii Ortodoxe Siriene din India, Preafericitul Părinte Patriarh a plecat într-o vizită în India la 4 ianuarie și s-a întors în țară la 18 ianuarie 1989. Numai că planul de acasă nu s-a potrivit cu cel ivit în capitala Italiei, unde avionul a făcut escală.

Ajunși pe aeroportul din Roma, Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist și delegația sa - Prea Sfințitul Epifanie Norocel, Episcopul Buzăului, Prea Sfințitul Iustinian Chira, Episcopul Maramureșului și Sătmăruului, profesorul doctor Remus Rus și Diaconul Mihai Hau - au fost întâmpinați de o adevărată suită a Vaticanului.

Surpriza de la aeroportul din Roma

O simplă escală a devenit o vizită neprogramată la Papa Ioan Paul al II-lea. Vizită plăcută în fond, dar care nu a fost lipsită de riscuri. Preotul Mihai Hau, diaconul de atunci, rememorează pentru noi evenimentul: „Aveam două variante de a ajunge la Bombay: să facem escală la Frankfurt, cale mai costisitoare, sau să facem escală la Roma, mai avantajoasă economic. Patriarhul a ales în cele din urmă drumul prin Roma, deoarece era foarte econom. Cazarea nu ridica probleme, date fiind relațiile Patriarhului Teoctist cu reprezentanții Bisericii Romano-Catolice. La scara avionului, la plecarea spre Roma, reprezentantul departamentului pentru Culte la vremea aceea, Ion Cumpănașu, i-a solicitat Preafericitului să-i transmită prin fax eventualitatea întâlnirii dintre el și Papă pentru a putea fi informat imediat șeful statului. O astfel de întâlnire era practic exclusă din start de noi toți, dar formal, s-a pus și problema aceasta, dar la scara avionului. Nu s-a discutat în salonul oficial despre asta, pentru că nimeni nu s-ar fi gândit la o variantă de genul acesta. Am ajuns la Roma la ora 11:00, pe 4 ianuarie. Numai că acolo am avut surpriza să constatăm că suntem așteptați de o adevărată delegație la scara avionului. Noi aveam rezervarea făcută la hotel, nu ne așteptam să ne întâmpine o delegație oficială a Vaticanului. Erau acolo Monseniiorul Johannes Willebrands, președintele conciliului pontifical pentru unitate creștină, monseniorul Francesco Colasuo, reverendul John Bucowski, însărcinat cu afacerile publice ale Vaticanului, preotul Pierre Duprey, secretarul comisiei pontificale a conciliului amintit, și Monseniiorul Eleuterio Fortino, subsecretar al aceleiași comisii pontificale, care ne-au comunicat la aeroport faptul că a adouă zi, pe 5 ianuarie, la ora 10:30, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române și delegația sa sunt așteptați în vizită oficială la Vatican. Lucrurile au scăpat de sub control. Pentru că nu se aștepta nimeni, nici măcar Patriarhul Teoctist”.

De unde au știut oamenii Vaticanului că Patriarhul României va ajunge la Roma cu acel avion și cum de a luat această hotărâre Suveranul Pontif nimeni nu știa. Preotul Mihai Hau povestește: „Asta n-am reușit să aflăm niciodată. Cine? Statul român n-avea nici un interes, dimpotrivă. Eu îl «suspectez» în continuare tot pe Patriarh. Noi aveam preoții noștri la Roma, iar ei au fost însărcinați să caute un hotel pentru Patriarh și suita sa pentru o noapte în Roma. Probabil căutând cazare au apelat la preoții pe care îi cunoșteau la Vatican. Așa cred că au stat lucrurile, pare cel mai simplu. Probabil cei de la Vatican au spus: «Cum, Patriarhul României vine la Roma? Este oaspetele nostru!». Pe aeroportul din Roma, mi-aduc bine aminte, mai era un prelat, preotul Petrică Coman, preotul nostru de la Florența, care este preot acolo și acum. El avea o relație deosebit de bună cu Vaticanul și cred că i se datorază și lui această întorsătură de lucruri. Însă n-a mai apucat să-i transmită Patriarhului decât pe aeroport. Patriarhul l-a întrebat pe aeroport: «Dumnealor cum de sunt aici?». «Le-am spus că veniți», i-a răspuns preotul nostru”.

Noapte albă în Casa del Clero

Cel care atunci era diaconul slujitor al Patriarhului României povestește

Fotografie din arhiva părintelui Mihai Hau

cum s-au petrecut lucrurile mai departe în acea seară. „Am fost invitații Vaticanului, nu ne-am mai dus la hotel, am fost oaspeții Casei del Clero din incinta Vaticanului. Toate bune și frumoase, numai că pe aeroport a fost prezent și ambasadorul României acreditat la Roma, care a spus: «Vizită la Sfințitul Părinte? Nu se știe nimic de așa ceva în țară. Nu cred că este cazul». N-a fost nici un fel de schimb de replici cu el. Ne-am urcat în mașini, pentru că ei ne așteptaseră cu mașinile Vaticanului, ne-am cazat, am mâncat. Eu, ca diacon, m-am ocupat de bagaje - asta fac diaconii în biserică, slujesc la mese, rolul lor este să ajute la ce este nevoie. Noroc că nu erau multe valize. Fiecare avea o valiză din aceea mică de 49 de lei, maronii la culoare, din imitație de piele. Am fost invitați să vizităm Biserica San Pietro, Muzeul Vaticanului, catacombele, locul unde este mormântul Sfințitului Apostol Petru. A fost o după-amiază foarte încercată, delegația de la aeroport ne-a însoțit permanent peste tot și a mai venit un prelat, americanul Ronald Robertson, care era secretarul executiv pentru comisia de unificare creștină. Am stat cina împreună cu delegația lor în Casa del Clero și după cină, pe la ora 20:00 mi-a ceva, a venit ambasadorul României, cerând în mod imperios să discute cu Părintele Patriarh Teoctist din momentul de față. Părintele Patriarh n-a vrut, era de față PS Epifanie și domnul profesor Remus Rus. La insistențele ambasadorului s-au retras pe rând până la urmă, dar Preafericitul Părinte Teoctist m-a chemat pe mine. Pentru că eram diaconul dumnealui, stăteam perete în perete cu el, și mi-a zis: «Vino aici și ascultă, să știi cum se face istoria și cum se pune problema». M-am așezat discret într-un colț lângă ușă și am fost martor la o scenă pe care, recunosc, nu mi-am putut-o imagina: un laic să ridice tonul de o astfel de manieră la Patriarhul țării! Practic, tot dialogul s-a concentrat în jurul unei singure repli-

ci: «Nu aveți ce căuta la Papă! Nu aveți voie să intrați la Papă! Vi se interzice vizita la Papă!», și Patriarhul zicea: «Cine ne interzice vizita la Papă? Nu înțelegi că noi suntem oaspeți fără de voie ai Vaticanului, că ne-am trezit cazați aici? Este normal să ne ducem să le mulțumim pentru ospitalitate. Noi nu ne ducem în calitate de Biserică abordată de către Vatican. Nu ne ducem în calitate de supuși ai lor, ci suntem oaspeți ai lor. Și dumneata, când ești oaspete undeva, este politicos să mulțumești. Apoi, Biserica Ortodoxă Română este în relații de egalitate cu cea Catolică».

Era o problemă politică. Vizita la Papă a fost un lucru surprinzător, nu știau ce urmează să vorbească cei doi capi ai Bisericilor, era luna ianuarie 1989. Începuseră deja vânturile schimbării prin Europa, iar o vizită a unui patriarh de dincolo de zidul despărțitor al Europei și Papa de la Roma erau văzute mai degrabă suspect de a pune la cale lucruri politice. Atunci, pentru că Patriarhul i-a zis că nu poate interzice cineva o vizită de ploaie la Papă, ambasadorul a plecat valvărte, trântind ușa. Asta se întâmpla la ora 22:20. A revenit pe la 23:15 cu un ordin scris negru pe alb: «Vi se interzice vizita la Papă!», semnătura Gheorghe Oprea și Ion Dincă. A urmat o noapte întreagă de convulsii în care domnul ambasador a căutat să-l lămurească pe Părintele Patriarh până aproape spre dimineață. Începuseră să mijască zorii. Am stat acolo tot timpul. Și ambasadorul nu voia să plece. La un moment dat Patriarhul i-a spus: «Domnule ambasador, e păcat de dumneata, ești un om tânăr, du-te și te odihnește, că viitorul îți aparține!». A mai avut puterea să mai facă o glumă după ce i-a suportat toate ineptiile din noaptea aceea. Ambasadorul n-a plecat înainte să mai spună o dată: «Dacă veți îndrăzni să vă duceți la Vatican, veți risca să fiți arestați la întoarcere!». Acesta este un amănunt care nu s-a publicat niciodată până acum. Mi-a zis: «Du-te și tu și te culcă, că ți-o

„DACĂ MERGEȚI LA PAPĂ, VEȚI FI ARESTAT!”

La sfat de taină în cabinetul Papei

ajunge, dar să nu uitați niciodată!». Eu eram alb ca varul, acum îmi permit să zămbesc, dar atunci discutiile au fost de așa natură că îmi tremurau picioarele. S-a făcut ora micului dejun, Patriarhul n-a mai venit să mănânce, a rămas în cameră, nu cred că a mai dormit. La ora 9:20, am bătut la ușă împreună cu Prea Sfințitul Epifanie. Era îmbrăcat, aștepta să vină delegația Vaticanului. A venit cardinalul Villebrands, însoțit de preotul Pierre Duprey și de monseniorul Eleuterio Fortino și preotul Ronald Robertson. Cardinalul Villebrands a spus: «Am înțeles - nu știu de unde înțelesesem - că nu puteți merge la Sfințitul Părinte, am comunicat acest lucru, vizita s-a anulat». În momentul acela Părintele Patriarh i-a zis: «Eminență, mergem la Sfințitul Părinte să-i mulțumim pentru găzduire. Vă rog frumos să chemați mașinile să mergem». În timpul în care Părintele Patriarh a spus asta, ambasadorul a intrat glont pe ușă și a zis: «Nu aveți ce căuta la Papă!». Nu a mai zis Sfințitul Părinte, a pierdut și uzanțele diplomatice. Atunci, pentru că ambasadorul își depășise cu mult atribuțiile, Patriarhul s-a întors părintește și blând către el și i-a spus: «Domnule ambasador, ocupați-vă dumneavoastră de lucrurile diplomatice pentru care sunteți acreditați în Italia, căci de cele bisericesti ne ocupăm noi!». Iar ambasadorul a răspuns: «O să vedeți ce o să se întâmple!». «Noi suntem oamenii lui Dumnezeu și mergem cu Dumnezeu înaintea, nu avem de ce să ne temem», i-a mai spus Patriarhul”.

La sfat de taină în cabinetul Papei

Cardinalul Villebrands a chemat mașinile, ne-am urcat și am mers la Sfințitul Părinte. Părintele Mihai Hau: „În momentul în care am intrat în sala de protocol, Papa Ioan Paul al II-lea l-a luat de braț pe Patriarhul Teoctist și a intrat în cabinetul lui. Au stat singuri în cabinet timp de 45 de minute, depășind orice uzanță de protocol de la Vatican. După cele 45 de minute s-au întors tot de braț. I-au fotografiat ieșind tot de braț, așa au și apărut în ziarul Citta del Vaticano, doi patriarhi ai Lumii creștine, îmbrăcați în alb. Apoi Preafericitul Părinte Patriarh ne-a prezentat pe toți Papei.

Pe mine m-a întrebat de ce n-am barbă. «Ești cleric al Bisericii Ortodoxe Române, de ce n-ai barbă?» I-am răspuns că iconografia noastră creștină, ortodoxă și catolică în ansamblul ei, îl prezintă pe Adam în Eden ca neavând barbă. «Barba a apărut după alungarea din Rai, ca un semn al doliului și al despărțirii de Dumnezeu, al supărării între Adam și Dumnezeu. Eu sunt în cele mai bune relații cu Dumnezeu, nu am nici un motiv de supărare pe El și nici El pe mine, de aceea nu port barbă», i-am răspuns. Micul meu dialog cu Papa a fost consemnat pe o coloană în Citta del Vaticano, ca o istorioară frumoasă, au zis ei.

Patriarhul nostru a oferit și niște cadouri Sfințitului Părinte: Biblia lui Șerban Cantacuzino de la 1688, reeditată în 1988, o icoană pe sticlă și un

ștergar maramureșean. Aveam la noi mai multe obiecte bisericesti și am putut să facem astfel un dar Papei. Într-una din fotografiile pe care oamenii de la Vatican ni le-au făcut apare și momentul oferirii de daruri. Ca să nu rămână dator, Papa Ioan Paul al II-lea i-a dăruit Preafericitului Părinte Teoctist cea mai înaltă distincție a Vaticanului, Crucea Sfințitului Constantin, o cruce masivă din aur, de 200 și ceva de grame, pe care am purtat-o tot timpul cu mine în călătoria din India. Dormeam cu ea sub cap, ca nu cumva să se întâmple ceva.

Vizita a durat de la 10:30 la 12:21. Nu-mi aduc aminte, n-am văzut consemnat ca o vizită oficială să dureze atât. A fost o vizită extraordinară. Corriere della Serra și Citta del Vaticano au apărut cu fotografia celor doi ierarhi pe prima pagină. Cuvintele care s-au scris au fost laudative la adresa Bisericii și a poporului român. Seara, domnul ambasador a venit din nou la Casa del Clero, unde eram cazați, cu o telegramă pe care era scris: «Felicitări! N.C.».

Întoarcere prin Moscova

Participantul la acea întâlnire istorică la Vatican dintre cei doi capi ai Bisericilor nu poate uita însă că a stat cu oarecare teamă că la întoarcere ar putea fi arestați, așa cum i-a amenințat ambasadorul. De la Vatican au plecat spre India, unde au stat aproape două săptămâni și unde totul a fost extraordinar de bine organizat. Se organiza acolo jubileul de argint al

Bisericii Ortodoxe Siriene din India. La întoarcere, Patriarhul Teoctist și cei patru însoțitori au stat o noapte întreagă pe aeroportul din New Delhi, deoarece la Moscova, unde trebuia să decoleze avionul, era viscol. Ambasadorul nostru acreditat în India, „un alt fel de om”, a stat toată noaptea cu ei. Nu și mai văzuse țara de 14 ani. Ajunși la Moscova a doua zi, au avut parte de o primire deosebită, deși Patriarhul rus era plecat din țară.

Mitropolitul Filaret de Minsk l-a însoțit peste tot, au vizitat complexul Danilov, Zagorskul, Patriarhia Moscovei, Kremlinul.

„La București, nu ne-au așteptat la aeroport decât cei care ne-au condus și la plecarea. Nu s-a întâmplat nimic deosebit”, a mai spus părintele Mihai Hau, consilier cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor și preot la Biserica Sfințitul Ilie Rahova.

Părintele Mihai Hau a consemnat în revista Biserica Ortodoxă Română nr. 1, din 1989, despre vizita oficială în India și cea neoficială la Vatican, dar numai ceea ce se putea spune atunci. Adică nimic din ceea ce ne-a povestit nouă acum. În 1990, ca burșier la Institutul din Bossey, preotul Hau s-a întâlnit cu Papa Ioan Paul al II-lea, care l-a recunoscut și i-a adresat cu apelativul „Padre Michele”.

Când Suveranul Pontif a venit în România în 1999, același preot l-a întâmpinat la aeroport cu pâine și sare.

Asupra domnului profesor Remus Rus acea vizită din ianuarie 1989 a rămas una istorică, fiind un moment în care „Patriarhul Teoctist s-a manifestat ca un adevărat șef de Biserică” în fața amenințărilor ambasadorului. L-a impresionat faptul că la plecarea de la Vatican fiecare membru al delegației române a primit fotografiile care le-au fost făcute acolo. Profesorul Remus Rus a avut ocazia să se întâlnească personal cu Papa Ioan Paul al II-lea de patru ori.

Daniela SONTICĂ

TRENINGURI ȘI METRAJE

În ultimii ani ai deceniului opt, ca să te îmbraci nu aveai prea multe alternative. Erau în primul rând confecțiile produse în țară, în serie, astfel încât dacă locuiai în Corabia tot aveai șansa de a găsi în dulapul cuiva din Sighetu-Marmației un pulover sau o geacă identice. Oamenii purtau foarte mult treninguri făcute în țară la Caracal, la Tricodava și Crinul din București, la Arad, la Motru, la Pașcani. Nostalgia lumii libere se trăda prin imprimeuri fără semnificație clară, dar în vocabulare ce semănau a engleză. Se mai practica aproximarea unor mărci și sigle de afară. Mamaștea în casă în trening, copiii se jucau prin fața blocului în trening. Tatăl ieșea cu pas sportiv în trening, la cumpărături, era uniforma de timp liber.

Pentru perioadele mai reci, gospodinele erau dotate cu un arsenal întreg de andrele, bobine de lână, lână, PNA, celofibră, poliamidă și mohair și cu modele de croșetat și împletit care de care mai elaborate (bob de orez, unul pe față, unul pe dos). Se croșeta și în orele de lucru, la cozi, se învăța croșetatul la școală în orele de lucru manual, se croșeta, în lipsă de alternative, pentru omorârea timpului liber. Era o preocupare foarte puțin nocivă social, la fel ca și împletitul goblenurilor.

O alternativă la serie erau și hainele făcute pe comandă, la case de modă sau la croitori. Recurgeau la această soluție intelectualii, cadrele, dar și țărani. Croitorii erau de multe ori persoane care „Jucrau” pentru o clientelă stabilă după programul normal de muncă. Materialele, de proveniență românească, puteau fi procurate de la numeroase magazine de stofe, țesături, pânzeturi.

Industria textilă era un domeniu prioritar, existau numeroase filaturii și fabrici de textile. Textila Calafat, întreprinderea de Textile Timișoara, fabricile de la Azuga, Sibiu, Ploiești. Dintre numeroasele magazine care comercializau materie primă pentru croitorii amatori a mai rezistat unul, în București. Interesant este că, și la 20 de ani de la Revoluție, micutul magazin întreține parteneriatul cu primul său furnizor imposibil la salturile istorice.

Doamna Ecaterina Brătoi-Purcaru se ocupă de magazinul Lâna de Aur din centrul Bucureștiului încă din anii '80, când lucrarea a căsătoriat-o. Acum este patroana firmei. Numele firmei există din anul '58, la fel și sigla și designul, din câte își amintește doamna. Încă de la început, când magazinul aparținea unui evreu pe nume Winter, marfa de predilecție au fost metrajele. Apoi magazinul a fost naționalizat, „trecut” la Textila 2. Furnizorul tradițional al negotului de pe Victoriei nr. 31 e fabrică de stofe din Ploiești, fondată în 1886. „Dinainte de Revoluție, Lâna de Aur era renumit pentru stofele de lână de la Dorobanțul Ploiești, care a rămas un brand cunoscut până acum, iar noi, și astăzi, mai vindem stofe lor. Mai vindem și mătașe naturale de la Mătașea Populară, care s-a desființat, de asemenea, și metraje de la Borangicul, care s-a închis și el. În momentul de față nu mai avem din producție internă decât stofele de la Dorobanțul, la capitolul metraje. Înainte de '89 am mai lucrat și cu fabrica Carpatex, fabrică de stofe din Sibiu care nu mai există nici ea.”

Magazinul avea clientelă stabilă, din toată țara. „Clientela era din toată țara, cum este și acum. Și acum ne caută oamenii. Vin și de afară, dintre românii pe țară. Veneau și vin și acum medici, clienți de la Parlament, profesori.

În anii '80 veneau și țărani și muncitorii, pentru că posibilitățile erau altele. Acum nu își mai permit sau sunt mai interesați de confecțiile care au invadat piața. Calitatea lor e o altă discuție: marfa din «Europa», chinezărilor, costumele de gata la șapte-opt milioane. În timp ce depășim amintiri, ușa se deschide, se închide, intră și ies doamne la vârsta pensiei, mai elegante, mai simple, pipăie stofele care umplu tețgheaua de jur împrejur, întreabă de '90, «Vânzarea era mult mai mare până în '90, ba chiar până în '95, apreciază doamna Brătoi-Purcaru. Pot spune că vânzarea era chiar foarte mare în perioada '88-'89. Poate și în cazul că nu era piață. Nu aveam oamenii prea multe variante. Consider că acesta era motivul pentru care eram foarte solicitați. Acum piețele, magazinele sunt pline de confecții. Nu mai vine lumea din provincie ca înainte să ne cumpere nouă stofe de lână. Azi tinerele ne cer «jerse», «piersică», deși sunt produse sintetice. Nu mai știu să aprecieze produsele naturale: lână, pielea, mătașea. De la noi cumpără acum în special oamenii trecuți de mult de 40 de ani. Tinerii merg azi mai mult după branduri chiar dacă hainele nu sunt întotdeauna de calitate. Pe ei îi impresionează o etichetă, un brand.”

Doamna Brătoi-Purcaru e convinsă că Dorobanțul, fabrica de confecții din Ploiești, cu o existență de peste 120 de ani, este, spre deosebire de mult trâmbitatele mărci de haine din prezent, „un brand care nu pălește, dar lucruri de calitate”. „Uitați pentru cine lucrați, ne arată doamna să un pliant al Dorobanțului, exportat în toată lumea: Germania, Marea Britanie, Suedia, Italia,

Franta.” Pentru domnia sa, existența magazinului e strâns legată de stofele produse la Ploiești: „Eu am luat marfă acum o lună de zile de la Dorobanțul, dar, din păcate, din câte am simțit, ei se vor desființa. Spre marele meu regret, pentru că dacă Dorobanțul dispărea probabil vom dispărea și noi. Pe mine nu mă tentează să fac altceva. Nu mai există alți furnizori în țară care să ne asigure marfa de calitatele celei cu care ne-am obișnuit clienții.”

Producția de țesături românești pare să fi intrat după anul '90 într-un declin accelerat, pentru a ajunge în prezent la moarte clinică. Iar Dorobanțul Ploiești pare a fi ultimul bastion al stofelor de calitate. „Mai era «Lăpușul», care nu avea marfă de o calitate extraordinară și care s-a închis și el. Acum mai vând doar ce mai au pe stoc. Azuga, unde era, de asemenea, o fabrică de țesături, e de mult închisă. Am sunat acolo și mi-au spus că nici o cărămidă măcar nu a mai rămas din ea. Până în anii '95 Dorobanțul, Brașovul și Sibiu au produs cele mai frumoase stofe ale noastre.” Iar doamna Brătoi-Purcaru, cum spune ea însăși, este una dintre ultimii rămași din vechea gardă de negustori de stofe. „Colegii mei unii s-au pensionat, alții au pierdut magazinele. Pe Calea Victoriei mai rămăseam din generația mea domnul Behi, care acum a închiriat spațiul, unde a fost magazinul Ruxandra. Locul acesta, Calea Victoriei, înseamnă foarte mult pentru mine. Nu numai că lucrez, dar și locuiesc aici de 50 de ani. Am locuit vizavi de Telefoane (Palatul telefonelor-n.r.), dar mi-a ars casa la Revoluție, și acum locuiesc în Blocul teatrului. Iar Lâna de Aur există aici dintotdeauna. Iar eu, de când s-a

născut ca spațiu comercial, aici am lucrat, în același loc. Niciodată Lâna de Aur nu a fost în altă parte. După naționalizare, magazinul a fost trecut la Textila 2, prin anii '75, și cum eu lucram acolo, după ce am plecat la Dunărea, am ajuns să fac comerț aici pe Calea Victoriei, la numărul 31.”

Nu e de mirare că legătura afectivă a doamnei Brătoi-Purcaru depășește relația obișnuită cu un loc de muncă: „Îmi este foarte drag magazinul și, chiar dacă au încercat mulți să îl închirieze, am refuzat. Chiar în toamnă a venit cineva care a vrut să îmi dea banii pe stocul de marfă și să îl închiriez, dar nu mă pot despărți de el. Sunt legată de acest loc. Tot așa, inima nu m-a lăsat să fac din el un magazin de lux. Toată viața mea e legată de Calea Victoriei. Consider că locul acesta îmi dă niște energii pozitive. Vin aici, citesc presa, veniți dumnea voastră să vă povestesc, vin clienții, este un mod de a mă întreține.”

La magazinul Lâna de Aur am citit printre rândurile poveștii creșterii și a decăderii industriei textile românești înflorite în comunism. Plăcile turnante ale istoriei s-au mișcat, au închis fabrici, magazine, au lăsat în urmă gesturi simple ca luarea măsurilor, trasarea cu creta a conturului pe o bucată de stofă, au deschis larg ușile magazinelor cu haine de gata grăbiților oameni ai prezentului.

Dar am plecat ducând cu noi un privilegiu, acela de a fi luat parte la emoția pe care numai un om care își iubește meseria și locul unde a trăit frumos o viață o poate degaja atunci când îți vorbește. Într-adevăr la numărul 31 sunt energii pozitive.

Eliza Dumirescu

AGENDA ELENEI CEAUȘESCU

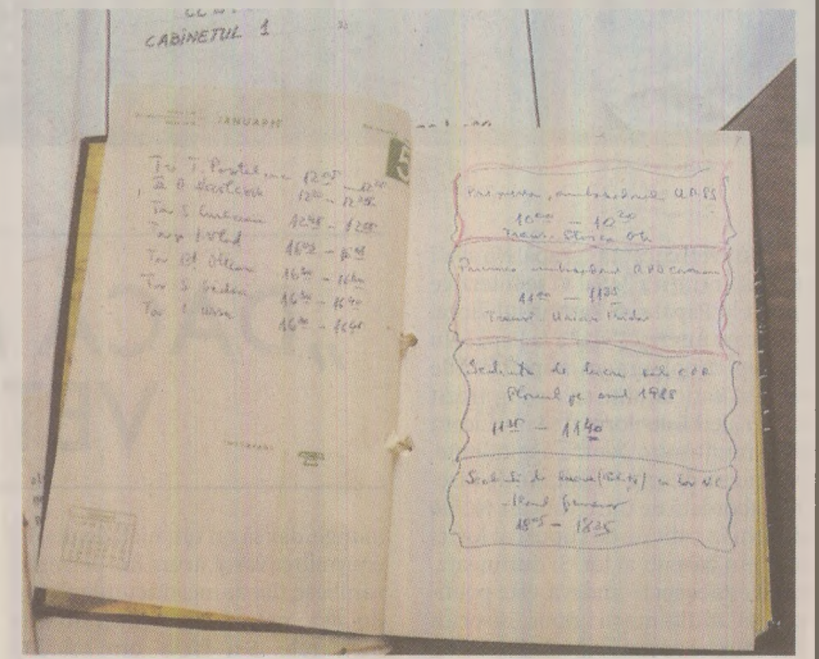
A fost o zi mai specială – ambele pagini ale agendei sunt însemnate. În mare parte, programul Cabinetului 1 a fost comun cu cel al Cabinetului 2. Au început cu primirea ambasadorului URSS (între orele 10:00-10:20), convorbirea fiind tradusă de Gheorghe Stoica. A continuat cu primirea ambasadorului RPD Coreene (orele 11:00-11:35); translator pentru partea română a fost Urșiu Tridor. O sedință de lucru – pe tema importantă a planului din anul trecut – a durat... cinci minute (11:35-11:40)! Ziua s-a încheiat după lăsarea întinericului cu altă sedință (de 20 de minute între orele 18:05-18:25) pe tema planului financiar.

Între sedințe, la cabinetul Eleni Ceaușescu au fost semnate și câteva primiri: un sfert de ceas i-a acordat ministrului de Interne, Tudor Postelnicu (12:05-12:20); după care au intrat Vasile Nicoloiu – șeful Protocolului de Stat de pe lângă Consiliul de Stat al RSR, și Silviu Curticeanu – șeful Cancelariei CC al PCR. Judecând după timpul scurt petrecut de înalții funcționari menționați, „tovarășă” le ceruse, probabil, unele precizări sau documente. După amiaza l-a primit cinci minute pe Iulian Vlad, șeful Departamentului Securității Statului. Împreună pentru doar 10 minute au fost primite trei importante personaje

ale vremii – Suzana Gădea, președinte al Consiliului Cultural și Educației Socialiste, generalul Constantin Olteanu, membru al CPEx, și Ion Ursu, prim-vicepreședinte al Consiliului Național al științei și Învățământului. Ultimul, adjunctul Eleni Ceaușescu pe „linia științei”, a zăbovit, după plecarea celor doi, alte cinci minute în cabinetul ei.

Dintre activitățile consemnate, deosebită pare a fi fost întrevederea cu Iulian Vlad. „Eu vorbeam rar cu ea, ministrul de Interne fiind acela care avea îndeaproape discuții cu ea, aproape în fiecare zi”, a declarat Iulian Vlad în 1993 în fața Comisiei senatoriale de investigare a evenimentelor din 1989. A relatat cu acel prilej și o întâmplare din care reiese că Nicolae Ceaușescu își impuse explicit controlul asupra informațiilor Securității. Prin 1987, la puțină vreme după ce fusese numit în funcția de șef al Securității, răspunzând întrebărilor Eleni Ceaușescu, Vlad i-a dat raportul pregătit pentru Ceaușescu. „Peste 15 minute a sunat el... și m-a întrebat de când nu mă mai subordonez președintelui țării”, a povestit Iulian Vlad. A precizat totodată că și Elena Ceaușescu primea informații asupra problemelor generale și celor de resortul „răspunderilor” ei – cadre, cercetare, știință, învățământ.

Lavinia Beleo

S-a întâmplat la 5 ianuarie 1989

● Continuă vacanța de iarnă a elevilor – tabere școlare, orașele ale copiilor.
● Apare revista România Literară.
Articolul zilei: „O valoroasă sinteză istoriografică: România după Marea Unire” de Zigu Ornea, cronică la o carte a lui Mușat și Ardeleanu – „Opera în cel mai veritabil înțeles al termenului, lucrarea e sectionată în patru mari capitole. Cel dintâi urmărește evoluția economică a țării din perioada noiembrie 1933-septembrie 1940, care a fost, se știe, cea mai înfloritoare, după 1934, din deceniile interbelice, cel de-al doilea consacrat structurii social-politice (de fapt, partidelor politice), al treilea guvernului și cel de-al patrulea relațiilor internaționale ale țării noastre din anii aceia. Mărturisesc că m-au captivat efectiv cele două capitole de mijloc. De altfel, e evident și că preferința autorilor s-a îndreptat spre ele, de vreme ce le consacra câte 400 și, respectiv, 850 de pagini. Fiecareuna dintre partidele existente (și erau multe, 33 la număr) i se consacra câte un paragraf micromicrografic pentru perioada de discuție-apariție, dispariție, program foruri conducătoare, activitate, congrese”.
● Specialiștii firmei „Arco Solar” din SUA au realizat o baterie solară cu elemente având suprafața de aproape un

metru pătrat. Aceasta transformă în energie electrică 11,2% din energia solară captată. Revista „Science Impact” apreciază că, în curând, baterii solare cu componente noi și cu randamente de conversie sporit vor fi produse în serie... Se apropie ziua când energia solară va deveni, grație unor noi descoperiri științifice, principala sursă de energie electrică a lumii.
● La Viena a avut loc o nouă întâlnire în cadrul consultărilor dintre reprezentanții statelor participante la Tratatul de la Varșovia și cei ai țărilor NATO în vederea elaborării mandatului viitoarelor tratative referitoare la reducerea trupelor și armamentelor convenționale din Europa de la Atlantic la Ural.
● Argentina a reafirmat poziția sa privind soluționarea prin mijloace pașnice, prin negocieri cu Marea Britanie, a problemei suveranității asupra Insulelor Malvine (Falkland). Un comunicat oficial dat publicității la Buenos Aires exprimă, de asemenea, voința autorităților argentine de a salvagarda a intereselor locuitorilor din Malvine.
● La Întreprinderea 1 Mai din Ploiești a fost dată în folosință noua instalație cu comandă hidraulică pentru prevenirea erupției

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Inspecția și limbajul semnelor

„În 1989 aveam 9 ani. Eram clasa a III-a. Încă de pe atunci, diferențierile între copii se făceau prin cizmulite dintr-un soi de fâș impermeabile pe care erau desenate personaje din desene animate și pe care le purtau numai cei care aveau părinți care fie aveau rude în străinătate, fie tăiau vite în miez de noapte și făceau bisnișul cu carne. În pizuri, ca niște cariochi, care aveau în celălalt capăt o soluție cu care ștergeai atunci când greșea vreo literă. În mintea noastră însă, cine avea cele mai multe caramelle, pe care de obicei le depozitam cu mândrie în buzunarele de sub șorțul albastru, acela deținea supremația în clasă. Singurele dați în care mi-era drag să vin de foarte de dimineață la școală erau zilele în care căpătăm ceva nou de îmbrăcat. În acel Crăciun din 1988 am găsit în cămară două treninguri bleumarin. Unul pentru mine, celălalt pentru sora mea gemăună. Și de data aceea, mama a reușit să ne fraierească, să ne zăpăcească, cum că Moșul, bătrân și obosit, ar fi greșit intrarea și implicit camera noastră. Și tot așa, am continuat să cred într-un moșuleț garbov și cam utuc. De dragul mamei, de dragul cadourilor sau, poate puțin și simplu, de dragul așteptării din fiecare an. Imediat după vacanța de iarnă, ne-am prezentat la școală. În ianuarie 1989. Bineînțeles, îmi pusese pe sub uniformă pantalonii de trening bleumarin și pe deasupra bluza, ca să completez costumul. Nu am făcut senzație nici în acel an. Vedeta cadourilor fusese un penar

care de-ndată ce-l mișcai într-o parte își schimba imaginea ca în hologramele acelea chinezești pe care le strângea bunica mea ca și cum ar fi fost lucruri de valoare. Iar în interior erau frumos aranjate rânduri-rânduri creioane colorate, pixuri, cariochi, gumă de șters, echer, linie.
În primele zile de școală de după Sărbători aproape niciodată nu se făcea carte. La ultima oră, când aproape că ne pregăteam să o zbughim acasă, în sala de clasă au apărut o doamnă și un domn... „Bună ziua, copii!”, ne-au spus ei zâmbind frumos. „Bună ziua ziiiiaaaa!”, am replicat și noi, târăgând cuvintele. Directorul școlii îi șoptește ceva la ureche doamnei învățătoare și iese din clasă, în timp ce proaspăt-veniții se așază în spatele clasei. Doamna învățătoare, pe timp de iarnă, nu se dezlepea de căciula de vulpe argintie. A început să-și miște blana de pe cap, ba în față, ba în spate. Era semn clar că este stresată și foarte agitată. Ne-am dat seama imediat: aveam inspecție neanunțată. Cum rar se întâmpla. Dar, de fiecare dată când aveam oaspeți nedoriti, doamna ne dădea dictare. Motivul, lesne de priceput: nu trebuia să predea, și astfel să i se observe stângăcia, la matematică nu s-a priceput niciodată, așa că cel mai simplu rămănea tot dictarea. Pentru noi însă era un chin, și asta nu pentru că nu am fi fost în stare să scriem după dictare corect, ci mai degrabă din cauza sistemului ciudat pe care îl crease doamna noastră, de teamă că

rezultatele elevilor ei să nu iasă cel mai prost pe școală. Așa că, de-ndată ce a anunțat că o să trecem printr-o dictare, ne-am atins ochii la doamna învățătoare și nu mai vedeam decât semnele ortografice pe care ea le codase. Astfel, pentru cratimă, își punea arătătorul sub nas, ca și cum s-ar fi scărpinat. Pentru două puncte, ducea ambele mâini la urechi. Pentru semnul întrebării, îndoia arătătorul de la semn la exclamării, ținea degetul arătător drept, la obrazul stâng, sprijinindu-și degetul mare în falcă. Și toate aceste mișcări erau extrem de rapide, că sarcina noastră era să stăm cu ochii ațintiți la ea, că la final era totul un talmeș-balmeș. De cele mai multe ori se întâmpla să greșim, mai mult decât am fi făcut-o dacă ne lăsa pe noi să ne punem mintea la contribuție și să respectăm regulile de ortografie pe care le învățasem. Cu toate acestea, doamna învățătoare nu scăpa nici un prilej de a spune „inventia” ei și celorlalte cadre didactice din școală, până ce lăudăroșenia sa a poposit și la urechile directorului. Ajunsesă să ne terorizeze cu inspecțiile neanunțate... la dictare, pentru a se convinge că avem șanse ca, în cele din urmă, să învățăm să scriem corect după dictare și fără codul deconspirat al învățătoarei noastre. Mai ales că vorba după care se ghida „doamna noastră” era „în față netezișoară, iar în spate cuib de cioară”.

Carmen Priteșoiu

ARTICOLUL ZILEI

Lumea capitalului în adevărata ei înfățișare

De ani întregi, de fapt din 1968, când au avut loc marile mișcări studențești, învățământul – domeniul de importanță vitală pentru dezvoltarea fiecărei națiuni – traversează, în țările capitaliste occidentale, o perioadă de criză și frământări, datorită faptului că se numără printre primele victime ale măsurilor de austeritate, de reducere masivă a alocațiilor bugetare.

Un exemplu îl constituie și starea de lucruri din FRG. Situația din domeniul învățământului – lipsă de cadre, numărul insuficient al săliilor de curs și laboratoarelor – generează profunde nemulțumiri în rândul studenților și profesorilor, culminând cu organizarea unor mari acțiuni de protest și demonstrații publice. Date fiind amploarea și implicațiile acestor probleme, revista Der Spiegel i-a consacrat, recent, o suită de articole, însoțite de grafice și fotografii, care dezvăluie dificultățile cu care se confruntă deopotrivă studenții și cadrele didactice.

„Universitățile din FRG – scrie revista – sunt amenințate de un coaps. Starea generală paralizează cercetarea și procesul de învățământ. Studii universitare cer stăpânire de sine și răbdare, ele aduc dezamăgiri și frustrare atât studenților, cât și profesorilor. La Koln, 180 de profesori universitari din specialitatea economia industriei sunt nevoiți să corijeze pe semestrul I nu mai puțin de 18.000 de lucrări scrise. Cine a căzut la un examen abia peste două semestre îl poate repeta.

În instituțiile de învățământ superior din FRG nu o mai scoți la capăt fără o «strategie de supraviețuire». Studenții din Regensburg duc cu ei scaune pliante, deoarece au renunțat să mai «vâneze» în zadar un loc liber în sălile de curs. Studenții în Drept din Koln s-au utilat cu binoclii pentru a putea descifra, de la o distanță de 40 metri, cele ce scriu pe tablă profesori.

Sesiunea facultăților de științe economice a proclamat «starea de urgență» pentru toate instituțiile de învățământ superior din FRG. «Cercetarea și învățământul sunt amenințate serios» – avertizează Hinrich Seldel, președintele conferinței rectorilor vest-germani. Fiecare scaun în sălile de cursuri și seminarii are teoretic doi solicitanți. Institutul superior de învățământ – apreciază ziarul Sud-Deutsche Zeitung – se află în fața unui fiasco.

În cauza situației excepționale, universitățile recurg la mijloace neobișnuite. La Erlangen-Nuremberg, prelegerile sunt ținute duminică, iar lucrările scrise sunt programate în pavilioanele târgului din localitate. Evident însă, acolo unde lipsesc fondurile, nu ajută bunele intenții.

La Universitatea din Munchen, zece profesori se ocupă de 2.200 de studenți în germanistică. «Suntem pur și simplu incapabili de a face față situației», declară decanul Elmar Seebold. Președintele Universității din Munchen, Wulf Steinmann, vorbește deschis de o «strategie a mizeriei» a autorităților de resort din regiune, având drept scop să lase ca situația să se înrăutățească, «astfel ca studenții să renunțe ei înșiși la studii».

În acest timp, alocațiile landurilor pentru institutele de învățământ superior sunt reduse sistematic. Universitatea din landul Saxonia de Jos, de pildă, trebuie să renunțe, până în 1991, la 371 posturi de cadre didactice.”

Revista prezintă în continuare aspecte ale condițiilor de locuit oferite studenților. „Și în acest domeniu – scrie Der Spiegel – politicienii care se ocupă de resortul educației și învățământului s-au debarasat de răspunderi. Autoritățile federale nu mai participă din 1981 la finanțarea căminelor studenți, landurile au sistat între timp toate planurile de construire a noi cămine. Un program comun al landurilor și federației (guvernul federal) este mai urgent ca niciodată. Peste 90 la sută din cei care studiază sunt nevoiți să închirieze o locuință particulară. La începutul semestrului, mii de studenți au fost cazați în gări, corturi sau chiar cabane pentru tineri.”

Reducerea alocațiilor bugetare pentru sectorul învățământului este atotcuprinzătoare. „Dacă în 1981 – notează revista Der Spiegel – 799.000 de studenți și elevi primeau ajutoare din partea statului, acum numărul lor s-a redus la 341.000.”

După cum remarcă presa vest-germană, în timpul celor cinci ani de guvernare, actualul Cabinet de coaliție de la Bonn a redus și, treptat, a anulat alocațiile bugetare destinate sprijinirii elevilor și studenților aparținând familiilor cu venituri modeste. Analizând situația, un grup de experți a ajuns la concluzia că „la nici un capitol bugetar nu s-au operat reduceri atât de masive ca cele din domeniul educației”. De la venirea la putere a actualului guvern de la Bonn, bugetul educației a fost micșorat cu un miliard de mărci, apreciază Der Spiegel, care susține că și fondurile din care sunt acordate împrumuturile pentru studii (rambursabile după absolvire) au fost „amputate” cu 2,5 miliarde de mărci.

Împrumuturile sunt condiționate de starea materială a părinților. „Republica Federală Germania – constată agenția DPA – este singura țară industrială care promovează față de studenții politici acordării de împrumuturi.” Aparent, un sprijin – dar în acest fel tinerii absolvenți ies din facultăți direct îndatorați pentru ani și ani, după terminarea studiilor, datorii agravate de incertitudinea angajării și găsirii unui loc de muncă... În legătură cu acest aspect, ziarul Nordsee Zeitung remarcă: „În fapt, trebuie pusă întrebarea dacă este încurajator pentru tinerii absolvenți ai facultăților să părăsească în viața profesională împovărați de un munte de datorii, evaluate pentru fiecare caz în parte la mii de mărci”.

Drept încheiere a anchetei efectuate, revista Der Spiegel citează dintr-o lucrare elaborată în 1968 de Jürgen Mollemann, pe atunci student, acum ministru federal al educației. „Este foarte simplu să menții un popor nemancipat și să-l lipsești de capacitatea de spirit critic dacă sunt reduse posibilitățile de instruire.”

Și un ultim semn al stăruirii de spirit din universitățile vest-germane. Agenția DPA transmitea la 15 decembrie 1988: „Peste 10.000 de studenți din 40 de localități din Republica Federală Germania, unde se află universități și facultăți, au protestat zilele trecute împotriva situației mizerabile prezente a învățământului superior. Centre ale demonstrațiilor au fost orașele Hamburg, Frankfurt pe Main, Koln. Scînteia, 5 ianuarie 1989

CALENDAR

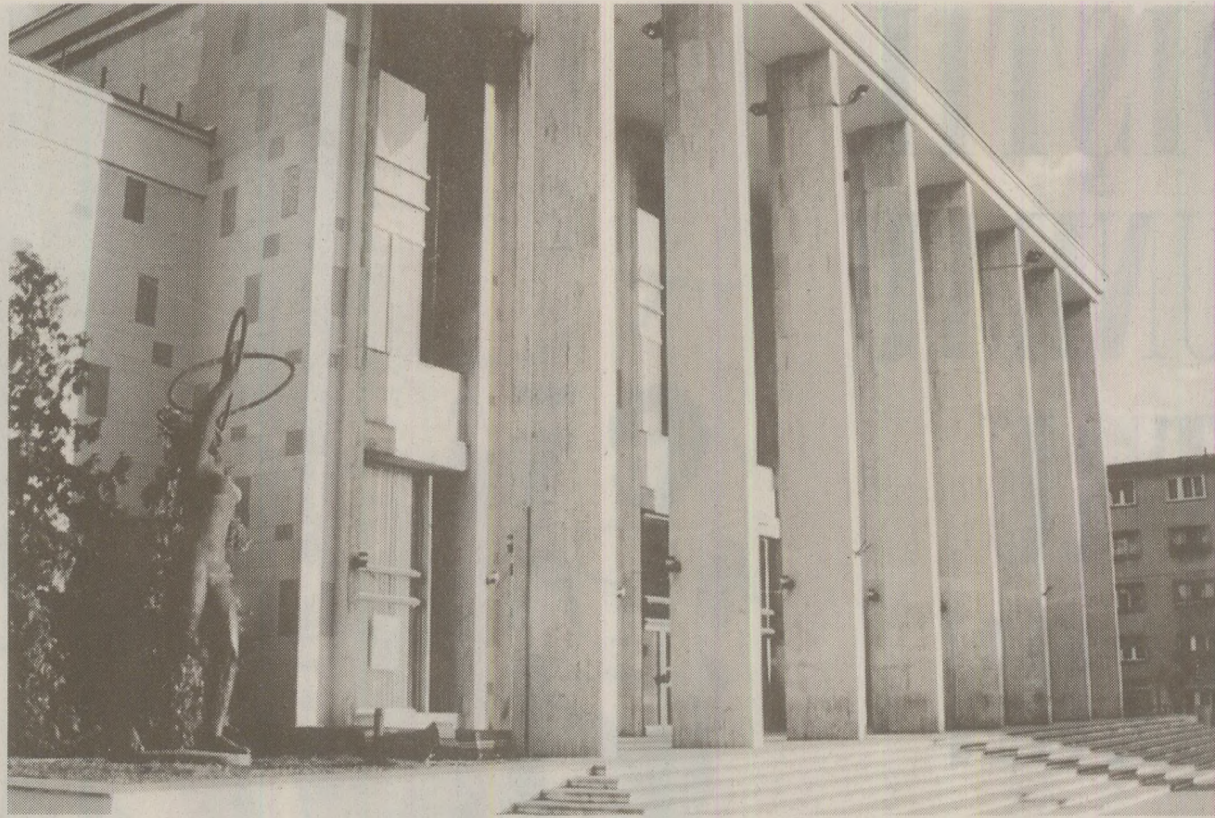
5 ianuarie 1989
Soarele a răsărit la 7:52, a apus la 16:51
Luna a răsărit la 5:55, a apus la 14:07
Sărbătoare creștină
SF. Mc. Teopempt și Teona; Ajunul Bobotezei (Post)

JURNALE PERSONALE

5 IANUARIE 1989
Distrugearea posibilă a Mănăstirii Cernica ridică întrebarea: memoria i-a împins vreodată la acțiune pe români? Ce face Biserica? Ce fac intelectualii, scriitorii, istoricii care există acolo? Contra-trebură posibilă: în Rusia, unde sufletul popular este religios, de ce n-a putut nimeni să împiedice distrugerea bisericilor și a trecutului? România și Rusia au în comun această nenorocire: apatia popularului. Noaptea, pe malul apei Vavilonului, Isaila se tânduia gândindu-se la Ierusalim. Măreția poporului evreu prin memoria pe care n-a pierdut-o niciodată!
(Continuare în pag. a III-a)

Foto: Palatul Copiilor

Revelion „prin sindicat“

N-am făcut niciodată Revelionul la restaurant. Niciodată, înainte de '89. Părea un plan prea îndepărtat. Nu, nu irealizabil, dar îndepărtat. Eram tineri. Mai aveam timp. Revelionul la restaurant era „pentru oameni așezați“. În plus, nu ne depărtasem așa de mult de copilărie și de nostalgia ulițelor satului - cu zăpadă groasă, care scârțâia la fiecare pas; cu garduri șui, dincolo de care vegheau case albastrii, cu lămpi aprinse în fereastră. Pe ulițele acestea treceau, rând pe rând, cete de urători, mascați, urși, irozi, capre fiștichii... În băcănițele caselor, trecerea lor se cunoștea după... zăpada stercită sub pașii de joc mărunț ai personajelor din cete. Acesta era Anul Nou în satul nostru dintre dealuri moi, din Moldova. În „seara de Vasile Sfântul“, fiindcă nimeni nu avea, atunci și acolo, spaima de a roști colindele, urăturile și cu încercările lor logoroase... Așa era „la țară“. Dar la oraș?

La Bacău, cine nu avea destui bani să-și cumpere un loc la revelioanele de la restaurantele de categoria I, la „Decebal“, „Bistrița“ sau „Curcanul „e a...“, se putea distra foarte bine „prin sindicat“. Eram, mai întâi, sindicatele marilor fabrici - U.R.A. (Uzina de Reparații Avioane), Mașini-Unelte, Metalurgie ș.a. Aveau cantine cu săli largi, generoase, și-acolo puteai să petreci Revelionul cu familia și colegii. Prețurile nu erau foarte mari. Nu depășeau 50 de lei de persoană. Iar meniul era „ca acasă“. Un platou rece pentru început, cu brânzeturii, salamuri și afumături de porc, sarmale, apoi două rânduri de fripturi (la tavă, că așa se gătea mai lesne la cantină) cu diferite garnituri (prima cartofii prăjiți și orezul cu ciuperci), cu salate de gogonele sau cu varză. Nu lipseau fructele și felia de tort. De ciocolată. Cupa de șampanie de la miezul nopții. În cantina fabricii, băutura era „cu măsură“. Dar nu lipsea. Și-apoi, dacă știai cum, puteai să strecori în incintă și-o damigenută cu vin, și-o butelică de tuică.

La sindicatele „mici“, din învățământ, sănătate etc. era mai greu să organizezi „Revelion la cantină“. Chiar, ce-ar fi fost să faci Sărbătorile în sala de mese a spitalului? (Nu că acolo nu se organiza, cât de cât, ceva

Foto: Palatul Copiilor

pentru pacienți; însă nu pe timp de noapte, căci bolnavul nu pentru petreceri era pe pat de spital.)

Jurnalistul băcăuan Val Mănescu își amintește ultimul Revelion în comunism, așa cum l-a organizat la Casa de Cultură a Sindicatelor din Bacău. (Era, la vremea aceea, referent artistic). Făcusem vreo cinci-șase revelioane până atunci. Știam la ce uș și batem. Ne-am dus la „Macul roșu“, singurul restaurant cu autoservire din Bacău, și acolo

familia Ciuchi (erau excelenți restauratori!) mi-a făcut un meniu consistent și mai mult decât decent: antreuri reci (inclusiv salam de Sibiu), friptură de pui și de porc, sarmale, cafele, tort de ciocolată și multe fructe (portocale, banane, mandarine - erau restricții la import, dar de Sărbători gaseai întotdeauna!), Pretul unui bilet era de 60 de lei, iar la Casa de Cultură puteau petrece Revelionul cam 300 de persoane. Biletele se puneau în

vânzare pe 15 decembrie, iar pe 20 erau deja date. „Mesele erau așezate în holul de marmură, pavoazat de sărbătoare, cu ghirlande și beculite, cu brad înalt, adus de la Comănești. Nu lipsea televizorul, unde, la 12 fără zece, puteai să ascuți mesajul către țară al tovarășului. Toți speram, de la an la an, că în discursul acela va anunța o schimbare. N-a anunțat decât că în '89 va fi plătită datoria externă și căt de bine urma să ne fie în noul an de comunism. Asta a

tăiat, pentru o vreme, avântul petrecăreților... „Și-au „revenit“ însă repede, pentru că, spune jurnalistul: „Concepem aceste Revelioane ca pe niște spectacole. Începând cu ora 9:00 seara, din oră în oră, aveam câte 15-20 de minute de program artistic: folk, momente vesele, muzică ușoară, taraf, plușor. După 12:00 se deschidea șampania, iar după aceea începeau să vină cetele: urșii de la Asău și Comănești, caprele de la Berzunți... Trebuia să te

tocmești din timp cu ei, pentru că în noaptea de Anul Nou făceau turul restaurantelor care organizau Revelioane“. Oricum, nu trebuia să aștepti să vină un cântăreț la microfon ca să te distrezi. „Tineretului dansa în sala mică, iar pentru cei în vârstă era o orchestră care cânta la subsol, în așa fel încât mesenii să nu fie deranjați. Mai frumos era după miezul nopții. Aveam costume și măști, intra o cameră alăturată. Cine voia putea să intre și să se schimbe; se întorcea la petrecere și nu-l mai cunoștea nimeni, putea să facă farse, să se distreze. Măștile făceau toate paralele!“

„Plușorul Casei de Cultură“ era și el un moment așteptat de mesenii? De ce? Pentru că nu lipseau „răvașele cu adresă“. „Aveam lista celor care se aflau la mese, așa că pentru cei mai cunoscuți dintre ei puteam să punem câteva versuri în Plușor. Fiecare aștepta să se spună câte ceva despre el...“ Cine erau „cei cunoscuți“? Medici care salvau vieți, profesori prin mâna cărora trecuseră generații de copii sau... inventatori. „La Revelionul '89 am avut chiar o masă întreagă de inventatori. Tocmai se înființase la Bacău primul «Tehnic Club» din România. Inventatori, inovatori, tineri ingineri cu idei. Erau o masă foarte veselă. Membrii clubului erau chemați la diverse întreprinderi și rugați să găsească soluții la o problemă sau alta. Imi aduc aminte că tocmai fuseseră la fabrica de zahăr din Săcut, unde li s-a cerut să inventeze o mașină pentru pregătirea automatizată a bomboanelor fondante, care până atunci se pregăteau manual...“

Cum spuneam, era „noaptea de Vasile Sfântul“... Și oamenii se simțeau liberi. „După ora 12:00 erau sărbătorii toți cei pe care îi chema Vasile. Era un nume foarte răspândit. Se făceau urări la microfon. Pe directorul Casei de Cultură îl chema Vasile Iacob... Petreceam până în zori de zi. În noaptea aceea nu se făcea nici o economie... Chiar! În anul acela, la ultimul revelion din comunism, nu ni s-a tăiat curentul, de la 12 la 12 jumate noaptea, ca în alți ani. În noaptea aceea am fost liberi. Să petrecem. A doua zi reintram în dictatură.“

Tudor CIREȘ
Simona LAZAR

tv 5 ianuarie 1989

19:00 Telegazeta
19:25 Pe drumul înfăptuirii noi revoluții agrare. Experiența frun-
tașilor - cunoscută, însușită, grabnic
generalizată. Grăul în cultură inten-
sivă. Redactor Emănuel Ispescu
19:45 Înalt exemplu de dăruire
patriotică, revoluționară pentru tă-
năra generație. Documentar. Red-
actor Ionel Stoica
20:05 Laureate ai Festivalului
Național „Cântarea României“. Red-
actor Smaranda Jelescu
20:35 File de glorioasă istorie.
Peceti ale continuității civilizației
românești. Redactor Maria Predu
20:55 Film artistic. Comandă
urgentă. Producție a Casei de Filme
Unu. Premieră TV
cu: Remus Mărgineanu, Dan Con-
durache, Valentin Uritescu, Mircea
Angheliescu, Petre Nicolae, Alexan-
dru Dobrescu, Nicolae Prada.
Scenariul și regia Doru Matei
21:30 Idei în acțiune. Asumarea
răspunderii comuniste. Redactor
Emilia Diaconu
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului

vremea

Vremea a fost relativ caldă. Cerul
a fost variabil în jumătatea de nord
a țării în a doua parte a intervalului,
unde, local, au căzut precipitații sub
formă de ploaie, lapoviță și nin-
soare. În restul teritoriului, cerul a
fost mai mult senin. Vântul a fost
slab până la moderat cu inten-
sificări de scurtă durată în nordul și
nord-estul țării. Local s-au produs
ceată, asociată și cu depunere de chi-
ciură în centrul țării și izolat în cele-
lalte zone. În București, vremea a
fost relativ caldă, cu cer variabil.
Temperatura maximă a fost de 7
grade, iar minima de minus 3 grade.
Dimineața s-a produs ceată slabă.

anunțuri

VÂNZĂRI
Casă singur curte, încălzire lemne
(Floresca), posed autorizație, liberă,
confort, fără gaze. Tel. 79.34.24;
25.58.83.
Vând mașină de tricatat Dopleta
382, haină picioare vulpe polară,
jachetă picioare astrahan 42 - 44.
Cumpăr mașină de tricatat cu car-
telă. 29.55.46.
Mașină cusut electrică, butelie
voaj, casetofon, căști, combină
Grundig, radiant, tensiometru,
magnetofon, radio (defecte),
brichete. 11.41.72.
Mașină tricatat Singer cu cartelă
și casete video imprimate, conve-
nabil. 85.98.29.
Injector automat, televizor Orion
piese, butelie prestune, radio Con-
cert, afumătoare. 81.01.40.
Haină nouă bizam 48 - 50, com-
bină dublucoset, rezervor petrol
1000 ltr., televizor Lux 5. Tel.
26.76.68.
Vând perne cu pene, lighean și
tavă de aramă, ceas electronic de
mână, căciula astrahan. Tel. 48.57.56.
Vând blănuri leopard tăbăcite
pentru haină 46 - 48. Tel.
976/430.93.

amintiri

Garnitură pentru salamul de vară,
hrana zilnică a clasei muncitoare

(Urmare din pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

5 IANUARIE 1989

Cine, care voce s-a ridicat pentru a salva ce putea fi salvat din trecutul românesc? Capitalul de memorie a fost prea subțire pentru a rezista asaltului timpului.

Sanda Stolojan, Nori peste balcoane. Jurnal din exilul parizian, Traducere din franceza de Micaela Slăvescu. Revizuită de Sanda Stolojan, Humanitas, București, 1996, p. 290

O mare parte din compatrioții noștri au fost victime unei farse care ar fi fost mai la locul ei de 1 aprilie. În ajun de An Nou s-a zvonit că șeful șefilor, în mesajul pe care ni-l adresează de obicei cu această ocazie, ne va face o mare surpriză. Putea să ne-o facă mai repede, dar, glumele cum stă, și-a ținut gura, ca să dea drumul veștii minunate după primul cântat al cocoșului. Mulți creduli au așteptat cu sufletul la gură surpriza, gândindu-se că șeful ar putea să-și anunțe retragerea, „abdicarea“, cedând locul Tovarășei sau Zezidelei. În cel mai „rău“ caz, putea anunța solemn achitarea datoriei externe. Lungul și prolixul său „mesaj“ n-a conținut nici o surpriză. Unii erau siguri că ea se va produce și că ar fi fost promisă chiar la ultima plenară, într-un pasaj din cuvântare care n-a mai apărut în presă. Eu cred că totul a fost pus la cale de „băieții“ care se ocupă de răspândirea zvonurilor, acestea putând fi și „pe bune“. Scopul a fost atins: cetățeni și cetățene ale scumpii noastre patrii s-au adunat ciocirne în jurul scumpei și televizorului în așteptarea surprizei. Dar păcăliti ca ultimul și cel mai naiv puștan, românul nu și-a pierdut umorul. A pus în circulație gluma macabră că surpriza pe care a vrut să ne-o facă șeful, dar s-a răzgândit, a fost aceea de a-și petrece revelionul cu părinții.

Boris Buzilă, În prezența stăpânilor. Treizeci de ani de jurnal secret la România liberă, Compania, 1999, 385-386

Telefon Radu, în fine! Sosit cu bine din America, plin de impresii copleșitoare. Cât aș fi dorit să fiu acolo, să mi le împărtășească, să ne verificăm reci-proc reacțiile! În schimb, aici, singur, năvălit de o

avalanșă de stupidități. De la Anul Nou, victimă a tot soiului de personaje. Azi, Locomotiva, să mă invite la masă. Sunt bolnav, nu pot să ies. Nu-i nimic, vine ea până la mine. Chiar se prezintă, cu un coș de mâncare, ca Scufița Roșie: supă cu găluști de griș, salată de boeuf, brânză cu smântână, pâine chiar, prăjituri! Ea, zice, își face un punct d'onor din a vizita „oameni singuri“. Iată, acum vine de la Madam P., nevasta terborului, a făcut un infarct, nimeni nu-i deschide ușa, deși terborului a ajutat, illo tempore, pe atâția! După-masă merge la cineva... O ține așa timp de două ore. Aflu intimități de familie, aflu de nebunia soțului, de formele ei, de zgărcenia lui patologică, de cum l-a închis afară într-o noapte și nu i-a dat drumul în casă decât după ce el i-a pus o mie de lei pentru coșniță, căci restul banilor îi ascunde toți, iar ea ține toată casa numai din salariul ei. După două ore pleacă, tocmai când venise factura consumului de gaz (1.600 lei!) și eu nu aveam bani destui în casă. Imi „pasează“, pe scări, dintr-o imensă poșetă de moașă, zece sute, să plătesc, zice, să nu mai amân, căci ei îi pot restitui oricând! - alte asemenea întâmplări: d-na V. mă invită pentru o după-masă „să citim scrisori vechi“ de la blăjenii ei; părintele B., să-mi aducă Noul Testament de la Bălgrad, pe care Arhiepiscopia l-a reeditat și costă doar 475 lei. Mă sună soțul Leontinei, care insistă să vin la ei, la masă, trimite el un vecin, un milițian, să mă aducă cu mașina lui, pe urmă însă, dezolat, îmi transmite că milițianul s-a mbătut și nu poate conduce, dar că vine fiul lor să mă ia cu... tramvaiul. După trei ore, alt telefon: tramvaiul nu circulă în ziua de 21. Rămâne pe altă dată. Prințesa, și ea, mă invitase de Ajun, să stăm la gura sobei, cu soțul ei, să „depănăm amintiri“, dar cum acest „miracol“ (așa-i zice), azi îmi telefonează să nu mai vin niciodată pe la ei, s-a răzgândit, ar fi și „grotesc“ să stăm așa, în trei, ea,

soțul și cu mine, și să vorbim ce? Despre vreme? O asigur că nici nu puteam să vin. Broștenica, urări de Anul Nou, în versuri: „Intrând într-un nou deceniu, să scrieți opere de geniu...“ Soția fostului deputat: o să-mi arate ea opere de la Cioran către fostul ei soț B., să văd eu cine e de fapt acest Cioran! Lută M. să mă felicite și să-mi anunte (oficial) că s-a despărțit de Betty, dar că vrea să mă invite la el într-o seară, la o vernisare prealabilă a unei expoziții de fotografii pe care o tot pregătește de ani de zile, dar care acum, că s-a despărțit, e cazul să... Vom fi, numai între noi, băieții!, precizează el, adică el, profesorul Vl. cardiologul M., senilul care se ocupă în urbe de „cultura de masă“ și de „opere de popularizare“. Căco, ziaristul-prozator satiric etc. Media de vârstă: 60 de ani. Halal băieți! În fine, azi, telefon de la doamna Helene, care mi se plânge (după firtirile de rigoare) că în mai multe texte recente despre Blaga, cartea lui Oprisan și în altele, începe „a fi arătat cu degetul“. I-a scris și lui O.: „Domnule, puteai aștepta să fiu moartă!“. Dar s-a săturat, ar vrea să dea o ripostă, s-a gândit să-mi arate mie, în exclusivitate, tot ce are ea de la Poet: scrisori, confesiuni, hărțiute, și să-mi povestească ea, cum ar scrie ea o carte despre contribuția ei la cultura română, prin faptul că datorită ei Blaga a depășit de mai multe ori impasuri psihice grave, că ea l-a stimulat să scrie, că ea e la geneza multor opere filosofice, nu doar a multor poezii, lucru care se cam știe, dar despre Trilogii, pe care ea le-a incitat, nu se știe. Imi va povesti, o să povestim; o să-i dau sfaturi bune cum să scrie această carte? Vine ea la mine, să nu vin eu la ea, căci „partenerul“ ei de viață (chirurgul) e „cam mărginit“. Și nu vrea publicitate, nu vrea să se știe. Știm doar noi despre aportul ei la cultura română... Etc.

Mircea Zăciu, Jurnal. IV. 1985-1989, Albastro, 1998, p. 362-364

Cât de puțin îi trebuie omului pe pământ ca să fie fericit. Imi amintesc cu groază de anii în care nu mai știam ce să facem (petreceri, baluri mascate, disco-teci, betii, desfănări etc.) ca să umplem golurile din zilele libere de sărbători, zicând că eram fericiti, ca în final să predominie plictisul, scârba și bineînțelese dorința de ceva „nou“, ceva neconsumat sau care să nu se mai sfârșească decât până mâine și a doua zi să o luăm de la capăt. Nu-mi dădeam seama că acest „ceva nou în fiecare zi“ se află în Biserica, neputabil și nesfârșit, se află lângă tine oricând, lângă orice suflat zburcitat, ba, mai mult, ne vorbește prin oamenii lui, cum ne-a vorbit minunat în seara asta părintele Sofian. A vorbit despre sărbătoarea de mâine - Botezul Domnului - și în general despre botez, umplându-mi inima de bucurie și fericire în amintirea clipeor fantastice ale botezului meu, pe care nu le voi uita până la moarte.

Istoria cunoaște patru tipuri de botezuri: primul a fost Potopul, care a însemnat de fapt o spălare a întregului pământ spurcat de întinarea la care ajunseseră primii oameni căzuți, revigorându-se pământul doar cu Noe și seminția lui, care fuseseră găsiți curății în fața Domnului. Al doilea a fost al poporului evreu, cu Moise drept conducător, trecând prin Marea Roșie, prefigurând de fapt spălarea păcatelor adunate din împreunarea cu neamul egiptean din perioada robiei lor, timp în care mulți au practicat închinarea la idoli. A urmat botezul lui Ioan, când acesta boteza în apele Iordanului cerând oamenilor să se pocăiască, și, în sfârșit, ultimul Botez: al Domnului de către Ioan, care a avut ca scop sfîntirea apelor, a naturii și a toată suflarea existentă pe fața pământului, fiind superior botezului de pocăință.

De fapt îl și lasă ca moștenire lumii, ca o ultimă poruncă, dându-le-o apostolilor după înviere, când stă de vorbă cu ei în foisorul unde intrase prin ușile închinate. Punând mâna lui sfântă pe ei, le spune: Luați Duh Sfânt și mergeți botezând în Numele Tatălui, Fiului și al Duhului Sfânt. Nu poate fi nimic mai clar ca aceste cuvinte. De aceea, avortul este o crimă dublă, pentru că îl privează pe acel suflător atârdat de viața pământeană, cât și de cea cerească, pentru că însuși Hristos spune: Nimeni din cei

nebotezați nu vor intra în împărăția Cerurilor. Tristă și gravă concluzie, ba aș putea spune înspăimântătoare, privind statisticile care arată cifre uriașe de avorturi în lumea mare, ca să nu mai vorbim despre popoarele cu religii opuse creștinismului care, chiar dacă au auzit despre botezuri, nu numai că nu le practică, dar sunt chiar potrivnici. Atunci părintele ne-a explicat că tocmai acesta este sensul pentru care a îngăduit Domnul ca arhieriei, fariseii, cărturarii timpului în care a fost răstignit Mântuitorul, să nu creadă în învățătura Lui, iar după înviere apostolii au plecat în toate colțurile lumii, așa cum li binecuvântează Dumnezeu, răspândind învățătura lui Hristos, pentru ca tot pământul să cunoască, să creadă, să învieze și să se măntuiască. Căci dacă poporul evreu îl primea pe Hristos, datorită mândriei de care suferă acest neam, ar fi dorit ca învățătorul și Mântuitorul să fie numai al lor și nu ar fi permis celorlalte neamuri să se apropie de învățătura Lui, considerându-se neam ales în veci. De aceea este atât de important botezul în lume, încât există dovezi în istorie că Dumnezeu a primit în condiții extreme sfînșita limită suflate care se desprindeau din viața acoasta lămească brusc (copii nou-născuți, oameni morți în accidente, bătrâni) și au fost botezați de cei apropiați cu nisip sau pământ, și botezul a fost perfect valabil, suflatul fiind primit de Dumnezeu. Acestea s-au aflat prin îngăduința lui Dumnezeu de la unii din cei ce fuseseră în pragul morții (nebotezați) și, după botezul cu nisip sau pământ, și-au revenit, dând slavă lui Hristos, devenind apoi foarte buni creștini. De altfel, sublinia părintele, toate tainele celebrate în biserică au nevoie de un element material ca liant între pământ și Cer. Împărțășania era pâine, vin și apă, Sfântul Maslu era uleiul, Botezul era apa. De aceea a îngăduit Domnul câteva sute de ani să coboare Sfânta Lumină la Sfântul Mormânt, transformându-se în foc (materie), ca fiind un alt liant între noi și Cerul Sfânt. Ajută-mă, Doamne, și pe mine să ating acest Foc Sfânt acolo, în locul Tău de lîine!

Monica Fermo,
http://www.sfaturiodoxe.ro/taita-kumi-invi-
ind-pe-drumul-damascului.htm

RAPIDIȘTII SE REUNEAU PENTRU UN SEZON DE COSMAR

Pe locul 13 la finalul turului ediției 1988-1989, cu 14 puncte (la vremea aceea se acordau numai două puncte pentru victorie), giuleștenii sperau să aibă o parte a doua a campionatului mai bună, pe măsura pretențiilor infocărilor lor suporteri. Inclusiv antrenorul de atunci al „vișniilor”, Ion Motroc, se aștepta la o îmbunătățire a calității jocului, chiar dacă la 4 ianuarie 1989, data reunirii lotului, pe lângă jucătorii pe care contase în tur s-au mai prezentat doar anonimi provenienți de la echipa a doua sau de la formații din eșaloanele inferioare. „Rapid este capabil să urce, prin muncă, de la media sa slabă, 5,94, spre 6,50, pentru că în scurtul timp petrecut împreună nu s-a putut trece la o stachetă obligatorie mai înaltă - la efort - în situația în care ne aflăm. În ultimele zece etape, doar Damaschin II, Bacoș, Drăghici, Ciolponea și Matei au jucat, așa spune, la valoarea lor. Există în cadrul echipei jucători care pot mai mult. Mă gândesc în primul rând la Goanță, care nu figurează în grupul primilor cinci în primul rând pentru că adevărata lui valoare ar trebui să-l situeze printre primii 20 de jucători ai țării, dar iată că, din motive în primul rând subiective, el bate pasul pe loc, ca să nu spun mai mult...”, declara în ziarul Sportul, în urmă cu exact 20 de ani, Ion Motroc. 5,94 reprezintă media notelor acordate de redactorii cotidianului, rezultată la finele turului.

Ce îl împiedica însă la vremea respectivă pe Ioan Goanță, un jucător care a evoluat în Divizia A doar la Rapid, preț de 9 ani, să depășească statutul de idol al tribunelor și să devină un jucător mare, util echipei? O spunea la 20 de ani de atunci tot Ion Motroc. De această dată însă fără ocolișuri: „Cred că avea o gândire puerilă, dacă pot să mă exprim astfel. N-a înțeles că sportul de performanță te obligă să faci sacrificii, să lași deoparte familia, distracția și timpul liber. Goanță a dat prea puțin fotbalului în raport cu calitățile pe care le-a avut. Dar, deși, tineretea are avantajele și dezavantajele ei”.

Motroc și-a mai amintit de un jucător pe care chiar el îl promovase în lotul echipei mari, iar la jumătatea campionatului a fost primul dintre rapidiști în topul notelor acordate de jurnaliștii Sportului: „Ce lot aveam atunci! Plin de copii. Ce să faci cu jucători precum Ciolponea, care nu avea decât 17 sau 18 ani? Noi nu puteam să luăm jucători de la cluburi mari, ci de la echipe mici. Căutam jucători dornici de afirmare în diviziile inferioare sau ne alimentam de la echipa a doua, cum a fost cazul cu Ciolponea, altfel un fotbalist foarte talentat, care dădea totul pe teren, dar lipsit de experiență”. Unde se pregătea Rapidul în pauza competițională? „Nu mai țin minte unde am fost atunci, oricum pregătirea montană o efectuam an de an la Bușteni ori la Predeal. Mai aveam și un cantonament improvizat undeva în Bucureștii Noi. Era o bază a Ministerului Transporturilor vizavi de teatrul de vară și o vilă numită „La Maioru”, a rememorat fostul stoper al Rapidului, ajuns azi la venerabila vârstă de 72 de ani.

Venit la timona giuleștenilor în runda a șaptea a campionatului '88-'89, în locul lui Liță Dumitru, Ion Motroc nu a rezistat pe banca tehnică până la finalul stagiunii, fiind la rândul său înlocuit cu Robert Cosmoc. Toate aceste schimbări de antrenori nu au ajutat însă Rapidul, care, după un retur dezastruos, în care nu a acumulat decât 9 puncte, a terminat campionatul pe locul 17, penultimul, și a retrogradat în Divizia B. „Rapidul a plătit tribut lipsei de experiență a jucătorilor. Apoi, la vremea aceea erau echipe cu o mare potență, cu influență mare, pe când Rapid era ca o fată frumoasă, dar capricioasă, fiindcă nu juca niciodată cu scopul de a obține rezultate cu orice preț. Un alt lucru care se întâmplă și azi, de parcă s-ar moșteni, jucătorii Rapidului nu sunt conștienți de ceea ce reprezintă ei pentru suporterii acestei echipe. La o firmă așa de luminoasă și de mare, cum este Rapidul, trebuie să ai și ospățari care să știe să atragă clientela”.

Marius MIHALCEA

Linia de clasament la începutul anului 1989

13. Rapid 17 6 2 9 18-31 14P
Puncte realizate pe teren propriu la finalul turului de campionat 1988/1989: 12 (a pierdut câte 2p la „U” Cluj-Napoca și FC Farul și câte 1p la Flacăra și la FC Bihor); puncte obținute în deplasare: 2 (ambele la ASA Tg. Mureș)

Golgeterii echipei: Damaschin II - 6 goluri, Ciolponea - 4 (1 din 11 m), Drăghici - 3, Bacoș - 2, Balaur, Goanță, I. Augustin - câte unul.

Jucători folosiți: 23 - Damaschin II - 17 jocuri, Rada, Drăghici, L. Ilie - câte 16, Matei, Vameșu - câte 15, Toader - 14, Ciolponea - 13, Cârstea, Goanță - 11, Marinescu, Balaur - câte 10, Bacoș, Șt. Popa, Augustin, Al. Drăgan - câte 8, Vlad - 7, I. Tănase 4, Barba, Bozeșan, I. Caraliu - câte 3, Mustăța, M. Postolache - câte unul.

Media notelor echipei: 5,94; media notelor jucătorilor (pe baza a minimum 10 jocuri): 1. Ciolponea 6,29, 2. Damaschin II 6,11, 3. Goanță 6,04; cele mai mari note: 8,5 (Toader - etapa a X-a).

Cartonașe galbene: 23 (8 suspendări) - 12 jucători (cele mai multe: Matei 4)

Cartonașe roșii: I. Augustin (etapa a IV-a)

A beneficiat de o lovitură de la 11 metri - transformată (Ciolponea); a fost sancționată cu 4 penalty-uri - 2 transformate, 2 ratate.
A expedit 195 șuturi (144 „acasă”, 51 în deplasare), din care 95 pe poartă (75 „acasă”, 20 în deplasare).

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Noi = România + Nicolae și Elena Ceaușescu

Joi a fost ziua de apariție a săptămânalului România Literară. Revista s-a epuizat din chioșcuri în câteva ore. Oricât de mare ar fi fost cererea pieței, tirajul nu putea fi suplimentat. Datorită penuriei de hârtie - instalată prin eliminarea importurilor și trimiterea la export a oricărui permis - toate publicațiile au fost limitate la un maxim de tiraj.

Primul număr din anul 1989 al României Literare - ca de altfel toată presa săptămânii - a fost dedicat aniversării Elenei Ceaușescu. Nici nu se putea altfel, căci toți redactorii-șefi primiseră încă din 1988 „calendarul muni-festărilor politico-ideologice și cultural-educative pe anul 1989”. Calendarul începea cu pagina pentru ziua Tovarășului și continua cu fila Tovarășei.

În primul număr din 89, și România literară prezintă omagii. „Cu litere de aur în marea carte a țării” a semnat, bunăoară, președintele de atunci al Academiei Române. O pagină întreagă de poeme publică Ion Crânguleanu. O colecție de lozinci, de fapt, paginate ca o pictografie: „NOI - ROMANIA, NOI - NICOLAE CEAUȘESCU / NOI - ELENA CEAUȘESCU, / NOI VIITORUL / NOI DESTINUL / Istoria / și demnitatea acestui pământ”.

Omagii planificate

Datorită strălucitei gândiri și îndrumării a Eleni Ceaușescu - a repetat presa - țara are realizări științifice de nivel mondial, învățământul înregistrează mari performanțe, cultura s-a dezvoltat etc. Semnatarii fuseseră programați cu mult înainte. Articolul din prima pagină a Scintei („Strălucita personalitate a vieții social-politice și culturale a patriei”) a fost semnat de Suzana Gădea, președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste. Ca toate celelalte de aceeași factură, fusese scris de anul trecut de către secția de presă a CC cu concursul gazetarilor „mobilizați” pentru „eveniment”.

N-a mai zis Lenin!

„Învățământul românesc, la temelia formării omului nou, cu o pregătire multilaterală” a fost titlul unei „anchete” de presă. Cadre didactice, studenți și elevi au fost chestionați pe tema „realizării remarcabile obținute de școala noastră și angajarea pleneră pentru înfăptuirea obiectivelor educaționale”. Lozinci ce ornau și săliile de clasă și laborator din gimnazii și licee sunt intertitlurile articolului: „Asimilarea celor mai noi cunoștințe tehnico-științifice - la baza integrării învățământului cu cercetarea și producția”, „A învăța temeinic, a învăța permanent - cerințe ale conștiinței revoluționare”.

În vremea copilăriei, profesorii studiaseră sub lozincă lui Lenin: „Învățați, învățați, învățați!”. De la elevii lor aflau însă că autorul înțeleptului „îndemn” a Ceaușescu, nu Lenin... „Mărturisind” jurnalistului mândria de a fi avut pe Nicolae și Elena Ceaușescu oaspeți în școală, elevul Liviu Popoviciu de la Liceul industrial nr. 9 din Cluj a relatat în menționată „anchetă”: „Ne sunt vii în minte îndemnul secretarului general al partidului, adresate tinerii generații: Învățați, învățați și iar învățați!”.

Eroii zilei

Eroii fiecărei zile erau doi - Nicolae și Elena Ceaușescu. Se alăturau celui „luminos exemplar” milioanele de români. Cu mici excepții, ceilalți eroi pozitivi erau prezentați de presă la modul colectiv și anonim. „Confirmând o frumoasă tradiție muncitorească, debutul productiv pe 1989 al oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele din Capitală coincide și cu primele succese în muncă, a scris Scinteia, ilustrând cu fotografia unui frunțar fără nume. Până în prezent, aici au fost executate peste plan 300 tone piese forjate, 4 rotoți de turbină, alte numeroase echipamente energetice.”

Te văd din mormânt!

Printre rânduri se puteau citi însă realități nedecarate în discursul oficial. Criza de carne se voia a fi suplinită prin mijloace precum „impulsivitatea gospodărilor țărănești”. Gazetarii talentați brodează întâmplări și personaje cu tălc și strecoară „șopârle”.

O întâmplare (ce-s-ar vrea adevărată) relatează Flacăra. Pe masa primăriei din Ghercești (Olt), sub sticla biroului, se află fotografia localnicii Ioana Pucă. Primăria o întâlnise în urmă cu zece ani, când venise (din cine știe ce fabrică) aici. Femeia își scosese la păscut vaca lângă tarlaua CAP-ului. Să n-o scape cumva în porumbi! - a avertizat-o proaspăt primăria. „Da tu cine ești, fată?” - s-a ocarât bătrâna care se apropia (încă de-atunci) de suta de ani. „Sunt noua primăria” - se recomandă „frunța” comunei. „Bine că spuseși, fată, că acu puneam ciomagul pe tine” - a fost răspunsul primit.

După asemenea întâlniri cu satul, în continuare primăria și-a extras energie și spirit mobilizator privind la fotografia Ioanei Pucă de sub oglinda biroului. Aproape de capătul vieții - narează îndrăzneț Ion Zubașcu - Ioana Pucă lasase fiului său cu limbă de moarte... „Să nu dai vacile din bățatură, să nu le vinzi, să nu le tai, că și din mormânt te văd”.

În consecință - în gospodăriile cetățenilor din Ghercești sunt de trei ori mai multe bovine decât în ferma CAP-ului!

Toată lumea dansează

După ce și îndeplineau angajamentele de lucru, urma veselia. Ca despre muncă, și despre Festival Național „Cântarea României” presa a menținut rubrici curente. 500 dintre sătenii Ruginoasei - am aflat din asemenea rubrică - au și statut de artiști amatori. Majoritatea cântă în cor și dansează în echipa cu trei generații. Așa cum s-a scris la ziar, ca un poem a fost viața lor: „Valeriu Nasta spune că are patru ani și dansează. Gheorghe Poadeanu spune că în curând «va da peste saizeci de ani» și dansează. Maria Panticu dansează și spune că stăpânește dansul așa cum stăpânește sapa și coasa. Ilie Chiriac dansează și se laudă cu cei patru băieți ai lui care dansează și ei (...). Locul întâi la toate șapte ediții ale Festivalului Național Cântarea României și titlul de laureat încununează și arta, dar încununează și viața, viața transmisă prin dans, din generație în generație”.

ÎNCEPEA ULTIMUL AN PENTRU VICTORIA

Cu Florin Halagian, „principal”, și cu Gheorghe Timar, „secund”, Victoria București își începea în prima parte a lunii ianuarie 1989, la Câmpina, pregătirile pentru cele două obiective importante ale anului: „dubla” cu Dynamo Dresda, din sferturile de finală ale Cupei UEFA, și returul Diviziei A. Anul respectiv avea să fie însă ultimul din viața clubului controlat la acea vreme de generalii Marin Bărbulescu și Constantin Nută. În ianuarie 1990, la câteva zile după Revoluție, FRF hotărâse dizolvarea clubului Victoria.

Atunci, principala țintă a echipei care își desfășura meciurile de acasă pe terenul Victoria, actualul Florea Dumitrache, din complexul sportiv Dinamo, era confruntarea cu celebra echipă din fosta RDG, în rândurile căreia evoluau un star consacrat, Felix Magath, dar și un tânăr care avea să devină un nume mare al fotbalului mondial, Mathias Sammer. „Aveam obligația să ne pregătim exemplar din moment ce am pășit în sferturile de finală ale Cupei UEFA. Suntem decisi să ne jucăm marea șansă cu toată dăruirea și ardoarea, în fața unui adversar foarte puternic, așa cum este Dynamo Dresda, pe care am urmărit-o pe viu, săptămâna trecută, la câteva antrenamente. Șei, ca și noi, și-au reluat pregătirile la 5 ianuarie. M-a impresionat gabaritul jucătorilor din Dresda, antrenorii punând mare preț pe forța și pe angajamentul lor. Noi trebuie să le contracărăm calitățile fizice printr-un joc exemplar, ordonat tactic, ingenios și eficient. Vom continua să ne studiem, până la ora primului joc, adversarul pentru a-l cunoaște în amănunt toate tainele. Mă declar satisfăcut de maniera angajantă, mobilizatoare, exemplară a tuturor jucătorilor mei, conștienți fiind de prilejul care li se

oferă de a intra în semifinalele Cupei UEFA”, declara la vremea respectivă, pentru cotidianul Sportul, antrenorul Victoriei, Florin Halagian.

Actualul lider al Ligii Profesioniste de Fotbal, Dumitru Dragomir, cel care era președinte al clubului Victoria, rememorează astăzi: „A fost o perioadă foarte frumoasă din viața mea, pentru că am avut rezultate. Dacă ai rezultate, toată lumea te respectă. Era acolo un grup de fotbaliști foarte cuminți, dar și inteligenți, încă de pe atunci aveau bani și erau buni afacerești. Costel Solomon, Coraș, Culcear... ce să mai, o echipă extraordinară, trăsnet. Dacă ar fi să o asemăn, așa asemăna-o cu Unirea Urziceni de azi, ca forță a grupului. Clubul era controlat de generalii Marin Bărbulescu și Constantin Nută, doi oameni cu care am avut relații foarte bune, priceputi și cu un fler extraordinar. Să vă povestesc o întâmplare din acea perioadă, dinaintea primului meci cu finlandezii de la Turun Palouseura

Turku, din optimile Cupei UEFA, din 1988. Tocmai montasem la stadion o tribună nouă, din fier, cu o capacitate de circa 1.000 de locuri. M-am dus repede să raportez generalului Nută. «Tovarășe general, permiteți să raportez, am montat o tribună foarte frumoasă, nouă, gradene noi, străluceste, totul e pregătit!», i-am spus. «Ascultă la mine, iei în momentul asta 500 de soldați, îi urci în tribuna aia și îi pui să se legene, când în stânga, când în dreapta, ca în bătaia vântului!». Am executat ordinul și, în timp ce se legănau oamenii acolo, tribuna s-a aplecat într-o parte, aproape să cedeze definitiv. S-au rănit câțiva militari, dar nu grav, pentru că au avut timp să sară. Sacrificiul a fost minim, și asta cu doar 500 de oameni. Nici nu mă gândesc ce s-ar fi întâmplat dacă se rupea tribuna în timpul meciului, pentru că sigur ceda sub presiunea a 1.000 de spectatori. Și acum se vorbește despre acea eventuală tragedie. Am învățat atunci de la ge-

neral să verific sau să testez de cât mai multe ori un lucru până să-l declar competitiv”, își amintește Dragomir.

Despre relația pe care o avea cu antrenorul Florin Halagian, președintele de azi al LPF a dezvăluit: «O relație perfectă. Ne înțelegeam perfect. Îl convocam zilnic la ora 7:00 la stadion și mă imploram să nu-l mai chem așa devreme. Nu aveam ce să fac, îi explicam că trebuie să-l cert puțin până la 8:00, când mă chemau superiorii pe mine să le raportez dacă a venit toată lumea la 7:00 și dacă se lucrează. Ne certam la mișto vreo oră”.

Unul dintre jucătorii cei mai importanți ai echipei era mijlocășul Dan Daniel. „Pe el îl chema Szekely, dar regimul i-a schimbat numele. Eu când am venit în club l-am găsit deja cu numele de Dan Daniel. Abia apoi am aflat că a fost rebotezat după un bunic de-al lui pe care îl chema așa”, și-a amintit Dragomir povestea fotbalistului.

Daniel STAN

Linia de clasament la începutul anului 1989

3. Victoria 17 10 3 4 46-31 23P
Puncte realizate pe teren propriu la finalul turului de campionat 1988/1989: 15 (a pierdut 1p la FC Olt); puncte obținute în deplasare: 8 (câte 2p la ASA Tg. Mureș, Oțelul și FC Bihor, câte 1 p la Sportul Studentesc și Univ. Craiova)

Golgeterii echipei: Coraș - 20 de goluri (2 din 11 metri); Culcear - 8, Laiș - 5 (1 din 11 metri), C. Solomon, Damaschin I - câte 3; Tără - 2; Șt. Bălan, V. Cojocaru, Topolinschi, Ursea - câte 1; Borali (Oțelul) - 1 autogol

Jucători folosiți: 19 - Mirea, Coraș, Culcear - 16 jocuri, D. Daniel, Ursea, Tără - câte 15, V. Cojocaru, Laiș, C. Solomon - câte 13, Nițu, Damaschin I - câte 12, Șt. Bălan, Topolinschi, Ursu - câte 11, Zare, Uleșan - câte 7, Pavel, Dican, Fulga - câte 5

Media notelor echipei: 6,44; media notelor jucătorilor (pe baza a minimum 10 jocuri): 1. Coraș 7,21, 2. C. Solomon 6,92, 3. Nițu 6,65; cele mai mari note: 8 (Coraș de 6 ori, C. Solomon de 3 ori, Nițu de două ori, Damaschin I o dată)

Cartonașe galbene: 14 (5 suspendări) - 7 jucători (cele mai multe: Topolinschi, Coraș - câte 3)

Cartonașe roșii: V. Cojocaru (etapa a VI-a)

A beneficiat de 4 lovituri de la 11 metri - 3 transformate (Coraș 2, Laiș 1), una ratată (C. Solomon); a fost sancționată cu 7 penalty-uri - 4 transformate, 3 ratate.

A expedit 254 de șuturi (158 „acasă”, 96 în deplasare), din care 133 pe poartă (83 „acasă”, 50 în deplasare).